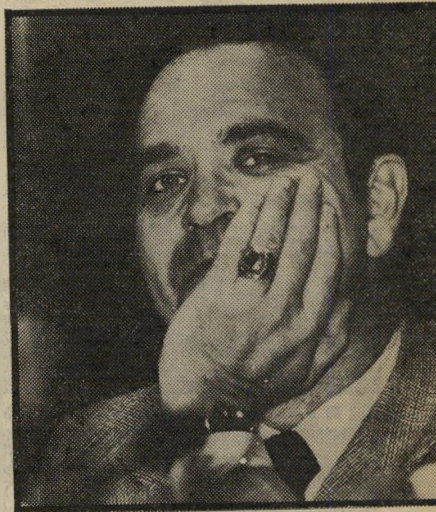

(המשך מעמוד 24)

בשטח איזור הווילות של קיסריה, ובכלל זה מלון קאנטרי-קלוב וברכת שחיה. במאסר 1980 פנו אלבין ושותפיו לציבור בבקשה לגייס עשרה מיליוני שקל עבור סה-המניות נמכרו היטב — ובעלי המניות מכרו 14% מהמניות שהיו בידיהם ערב ההנפקה החדשה. לקראת סוף 1980, הוציאה קיסריה מקרקעין תשקיף, וביקשה לצאת בהנפקה חדשה כדי לגייס הון נוסף מן הציבור —

פת
"זכויות רבות"

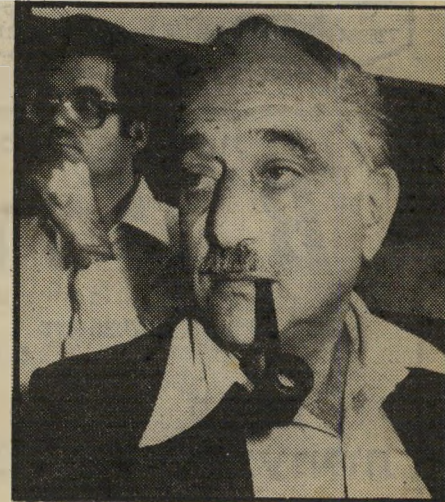
הפעם 14.1 מיליוני דולרים. בנקודה זו התעוררה הנהלת הבורסה, וביקשה לשנות את התקנון בצורה שלא תאפשר קיום פירצות.

על כך נאמר ביומון הארץ ב־2 בדצמבר 1980:

"סופר הארץ מציינן שהמיסור במניות חברת קיסריה מקרקעין, עלידי בעלי המניות העיקריים, היה מן הסיבות היעיקריות להצעתו של יו"ר מועצת מנהלי הבורסה, ד"ר מאיר חת, להגביל את סוגי החברות הרשאיות לגייס הון בבורסה, ולמנוע מצב שבו חברות מקרקעין, שבבעלותן נכס עיקרי, מנצלות את הגיאות ומגייסות הון בבורסה."

אלבין היה מהמתנגדים העיקריים להצעתו של ד"ר חת, ובאופן מפתיע ניתנה לו במה מיוחדת במינה: ועדת הכספים של הכנסת, האמורה לאשר שינויים בתקנון הבורסה, אלבין כבר הכיר היטב את חבר הוועדה אברהם שריר, שלישמוש סיעתו במפלגה הליברלית ניתן חדר בבית אטיה של אייזנברג. שריר ביקש את רשותו של יו"ר הוועדה, הח"כ שלמה לורנץ מאגודת ישראל, ואלבין הוונן לוועדה.

על הפרשה נודע לציבור מאוחר יותר, כאשר הופיע לפני הוועדה ד"ר מאיר חת, והביע את תרעומתו על כך שלאלבין ניתן להופיע לפני הוועדה כנציג הברוקרים הפרטיים. אר"א התברר שכאשר התכנסה הוועדה כדי להחליט שיש למנוע מהנהלת הבורסה לדון בקריטריונים החדשים שהיא מבקשת להנהיג, היה יו"ר הוועדה חולה, ואת הישיבה ניהל אברהם שריר עצמו.

דח-שליט
שותף בקיסריה

על ההחלטה בוועדת הכספים אומר הארץ ב־14 בדצמבר 1980:

"ההחלטה המפתיעה היתה כמו תפורה על-פי מידות שנגורו עלידי אנשי קבוצת איש-העסקים שאול אייזנברג, שהתנגדו לה (להצעת השינויים בתקנון) בצורה חריפה."

בישיבת ועדת הכספים של הכנסת בתחילת דצמבר 1980 הסביר ד"ר חת מדוע לא היה ראוי להזמין לשם את אלבין, אשר לדבריו אינו מייצג כלל את הברוקרים בבורסה, אלא את עצמו:

"כאשר בנק לאומי מנפיק מניות, אין לישראל ראון, סמנכ"ל הבנק, כל רווח אישי מכן. אבל כאשר קיסריה מנפיקה מניות, מיכאל אלבין כן מרוויח מכן. דברים אלה עוררו מצד אחד את אהדתם של חברי הכנסת אברהם מלמד מהמפד"ל ואמנון רובינשטיין משינוי, אשר נדהמו, כאשר הוזמן אלבין לוועדה והתרעמו על כך שנעשתה חריגה מכל כללי נוהל סביר. מאידך, עוררו דברי חת את רוגזו של ח"כ אברהם שריר, מי שהיה אחראי להזמנתו של אלבין. זה טען כלפי יו"ר הנהלת הבורסה כי הוא פגע בוועדת הכספים של הכנסת ובכבודיה של הכנסת כולה כאשר התעלם מקריאת ועדת-הכספים לעכב את

ממה שנאמר בהחלטות ועדת-אשר, בדבר האפשרות של ניגוד-אינטרסים, העלול להתעורר כאשר לשר יש עסקים פרטיים אשר להחלטות ממשלה עשויה להיות נגיעה לגביהם. שאלה זו חורגת גם מן היחסים המיוחדים-במינם שבין מיקי אלבין ובין צמרת משרד-התיירות הישראלי.

מניות, "פז":

כישלון לדוגמה

אך דווקא המיקרה של המיליארדר היהודי-יפאני, שאול נחמיה אייזנברג, יכול להאיר שאלה זו, שאפשר לנסח כן: האם יש לתת אפשרות לאדם פרטי לרכוש לעצמו מידת-שליטה כזאת במשק ובפוליטיקה הישראלית, עד כדי השפעה על החלטות כלכליות ואף על מדיניות כלכלית, כך שאלה עלולים להיות, למעשה, בשירות האינטרסים הפרטיים שלו?

שאלה זו אינה תיאורטית. דווקא אחד הכישלונות של קבוצת אייזנברג יכול להדגים אותה יפה.

בחודש ינואר השנה נפלה פצצה בעולם-העסקים הישראלי, כאשר נודע כי סיר אייזיק ולפסון העביר את מניותיו בחברת

(דבר המדגים, אגב, מדוע דרושה לאיש כמו אייזנברג אחיזה בכלי-התיקשורת). עוצמתם של הלחצים שהפעילו אנשי אייזנברג היתה כה ניכרת, עד שניתן לה ביטוי בוטה בישיבת-הממשלה, שנערכה ב־25 בינואר השנה. למחרת פורסמו קטעים מתוכנה בעיתונות.

בישיבה זו עירערו השרים גידעון פת ושימחה ארליך על החלטת הקבינט ה־ כלכלי. להלן קטע מפרוטוקול הישיבה:

סגן ראש הממשלה, ייגאל יודין:
בוועדת-השרים לכלכלה ("הקבינט הכלכלי") נמנעתי מהצבעה, אך עתה אני מודיע שאני נגד מתן אפשרות לאייזנברג לרכוש את המניות. היו לחצים אדירים בעניין זה, מדובר פה על עסקות גדולות מאוד. יש כאן קשרים תיקרקעיים.

שר החקלאות, אריאל שרון:
הלחצים מחוץ לממשלה או בתוכה? יודין: גם בתוכה! מדובר פה במיליארדים רבים של לירות. כל משרד-האוצר שולל הענקת האופציה לאייזנברג!
שר התמ"ת, גידעון פת: אייזנברג הוא איש רב-זכויות.

שר האנרגיה, יצחק מודעי:
במה זכויותיו עדיפות על-פני זכויות

התמונה

אחרים? מדוע עניין זכויותיו נכנס כגורם בדיון שלנו?

סגן ראש הממשלה, שימחה ארליך: אני מציע, שאם יוחלט ביום מן הימים למכור את מניות פז שבידי הממשלה, הן יוצעו לאייזנברג! עירעורם של גידעון פת, איש סיעתו של אברהם שריר במפלגה הליברלית, ושל שימחה ארליך, שגם הוא נהנה מתמיכתה של סיעה זו, נדחה עלידי הממשלה.

אחד הנימוקים לדחיית עיסקת פז היה החשש מפני ריכוז כוח רב מדי במשק הישראלי בידי אדם אחד. במיקרה של אייזנברג, יש לחשש זה על מה לסמוך. המיליארדר היהודי-יפאני היה קשור לישראל בדרכים מגוונות, ולעתים גם מיסותריות, אך עד לשנת 1968 לא היו לו עסקים בארץ. באותה שנה נערכה

הדלק פז לידי שאול אייזנברג, תמורת סכום של 27.5 מיליון דולר.

חברת פז שולטת ב־45% מאספקת-הדלק לישראל ובישראל, והיקף-העסקות שלה נאמד במיליארד דולר (128 מיליארדי לירות) בשנה. מי ששולט בחברה זו הוא בעל השפעה מכרעת על משק-הנפט הישראלי — ובישיבת הקבינט הכלכלי הוחלט לנצל את זכותה של הממשלה לסרב לאשר את העיסקה. אך חודשיים לפני ביצועה שותח אייזנברג אישית עם ראש-הממשלה, מנחם בגין, ועם שר-האוצר דאז, ייגאל הורביץ, וקיבל את ברכתם לביצוע העיסקה.

ההחלטה המפתיעה של הקבינט הכלכלי עוררה את חמתה של קבוצת אייזנברג, וזו התחילה במסע התקפות בעיתונות, שכוון נגד ישראל חסרוב, יצחק מודעי ושרים אחרים, שמנעו את ביצוע העיסקה.

הדיון בשינוי הקריטריונים שבתקנון הבורסה, ואף תבע משרד-האוצר דאז, ייגאל הורביץ, להדיח את ד"ר חת.

שריר גם הסביר שאלבין הוונן לוועדה "מכיוון שפנה בזמנו וביקש להופיע לפני כדי שתשמע את דעת הברוקרים". שריר אמר שאלבין הסביר לוועדה שהוא מייצג את הברוקרים, והוועדה לא מצאה לנכון לבדוק אם יש לו ייפוי-כוח מטעמם. לאלבין לא היה כל ייפוי-כוח להופיע מטעם הברוקרים. הוא הופיע על-פי הזמנת עמיתו, ח"כ אברהם שריר, וההחלטה ש־קיבלה ועדת הכספים כתוצאה מכן, כפי שנאמר בהארץ, היתה כמו "תפורה על פי מידה."

המינויים הבכירים במשרד-התיירות עלולים לעורר שאלה חמורה, הנוגעת למיכלול יחסי-הגומלין שבין הפוליטיקה והכלכלה בישראל, שאלה זו חורגת בהרבה